

یک مستند ساز:

کم‌توانان ذهنی در جامعه دچار دوگانگی شده‌اند

کارگردان مستند «شهر زیبای من» گفت: قانون حمایت از معلولان از کم‌توانان ذهنی حمایت نمی‌کند و آنها دچار دوگانگی شده‌اند.

به گزارش گروه فرهنگی ایسکانیوز، الهام آقالری کارگردان مستند شهر زیبای من که در یازدهمین جشن مستقل سینمای مستند ایران در بخش بهترین کارگردانی فیلم کوتاه مستندکاندیدا شده است، درباره این اثر به خبرنگار سینمایی خبرگزاری فارس گفت: این اثر درباره شخصیتی با نام حامد پاک است که ۳۷ سال دارد و متأهل و کم‌توان ذهنی است. او دچار یک دوگانگی ذهنی در جامعه شده است، به این ترتیب که کارکنان بهزیستی به او می‌گویند تو کم‌توان ذهنی نیستی ولی جامعه او را به عنوان یک عقب‌مانده ذهنی پذیرفته است، به همین دلیل حامد در مقابل این موضوع، دوگانگی شخصیتی پیدا کرده است.

وی افزود: من پیش از این فیلمی با نام سرگذشت بایگانی ساخته بودم که ساخت آن ۱۰ سال طول کشید و حامد پاک سوژه همان مستند بود، بر همین اساس بررسی سوژه مشکلات اشتغال افراد کم‌توان ذهنی از دل همان مستند بیرون آمد، به این صورت که سرگذشت بایگانی وضعیت ازدواج افراد کم‌توان ذهنی را بررسی می‌کرد و حامد پاک یکی از کسانی بود که ما در آن مستند با او مصاحبه کردیم.

آقالری عنوان کرد: بررسی وضعیت افراد کم‌توان ذهنی همیشه یکی از دغدغه‌های من بوده و برایم اهمیت داشته است چون آنها افراد مظلومی هستند که نمی‌توانند از خود دفاع کنند، ضمن اینکه هرچند ما فکر می‌کنیم آنها خشونت زیادی دارند ولی افراد بسیار مطیع هستند، ظلم می‌بینند و هیچ ابزار دفاعی ندارند.

وی گفت: سرگذشت بایگانی و شهر زیبای من هر دو درباره عقب‌مانده‌های ذهنی بودند که البته بهتر است بگوییم این افراد، کم‌توان ذهنی هستند و من برای هر دو مستند، پیش‌تولید سنگینی را گذراندم. به این صورت که به دفعات به خانه‌های بچه‌ها رفتم، برای مثال هرچند فیلمبرداری شهر زیبای من ۱۰ جلسه طول می‌کشید اما من در زمان پژوهش حدود ۴۰ جلسه با دوربین به خانه این بچه‌ها می‌رفتم تا آنها با ابراز سینما آشنا شوند و من را با دوربین ببینند. من سعی می‌کردم آدم‌هایی را که قرار بود برای تولید به خانه این افراد بروند، آرام آرام با آنها آشنا کنم تا این بچه‌ها ترسند از اینکه ما را با ابزار سینما می‌بینند، با ما احساس راحتی کنند و استرس نداشته باشند، به همین صورت پژوهش خودم را هم انجام می‌دادم.

نادیده‌گرفتن کم‌توانان ذهنی را در قانون حمایت شغلی معلولان

این کارگردان اظهار کرد: تمرکز من در شهر زیبای من روی اشتغال افراد کم‌توان ذهنی بود چون در قانون آمده است که باید از معلولان حمایت شغلی شود اما در استان قزوین و خیلی از شهرهای دیگر تعریفشان از معلولیت این است که این افراد از ناحیه دست، پا، چشم و ... دچار مشکل باشند یا ضایعه نخاعی داشته باشند! گویا در زمان تصویب قانون حمایت از معلولان، افراد کم‌توان ذهنی ناخودآگاه حذف شدند و هیچکس این افراد را به عنوان کسانی که می‌توانند منبع درآمد داشته باشند، نپذیرفت. در صورتی که کم‌توانی ذهنی انواع مختلف دارد، برای مثال سوژه ما کم‌توانی ذهنی خفیف دارد، به طوری که هر کسی فیلم را دیده متعجب شده و گفته مگر او کم‌توان ذهنی بوده است؟

اما چون تمام افراد جامعه او را به عنوان یک عقب‌مانده ذهنی می‌شناسند، این تصور را دارند که می‌توانند از او بیگاری بکشند و او با روزی ۵ هزار تومان کار می‌کند در حالی که او یک شغل یدی سخت دارد، حتی از یک کارگر ساده هم کمتر حقوق می‌گیرد و قانون حمایت از معلولان هیچ کجا به یاری او نمی‌آید.

وی ادامه داد: در قزوین قانونی با نام توانا وجود دارد که بیشترین نیروی معلول را در جهان دارد و جای خوبی برای معلولان است اما وقتی کم‌توانان ذهنی به آنجا رجوع می‌کنند، آنها می‌گویند شعار ما این است که کسی که می‌اندیشد، معلول نیست یعنی حتی در آنجا هم به کم‌توانان ذهنی شغلی داده نمی‌شود؛ تنها جایی که در استان قزوین کارش دفاع از معلولان است، به دلیل شعاری که دارد به کم‌توانان ذهنی کاری نمی‌دهد و این دسته از افراد حتی آنجا هم مظلوم واقع شده‌اند.

آقالری عنوان کرد: کم‌توانان ذهنی به دلیل برچسب عقب‌ماندگی در جامعه امکان کار و فعالیت ندارند اما از سوی دیگر برای مثال به سختی معاف از خدمت می‌شوند چون در تست هوش به آنها گفته می‌شود وضعیت ذهنی شما خوب است، این همان وضعیتی بود که حامد پاک در فیلم دچارش شده و به همین ترتیب دچار یک دوگانگی شده است، او می‌گفت: اگر معلول هستم بهزیستی و قانون از من حمایت کند و اگر نیستم، برخورد جامعه با من اصلاح شود و به من کار بدهند.

نمایش خلأهای قانونی درباره ازدواج افراد کم‌توان ذهنی

وی گفت: هرچند من پیش از این یک مستند درباره کم‌توانان ذهنی ساخته بودم اما به نظرم باید آنقدر درباره یک سوژه، فیلم بسازیم و حرف بزیم که در جامعه تاثیرگذار باشد. به یاد دارم که یک کپی از سرگذشت بایگانی را به افراد و نهادهای مختلف و مرتبط با معلولان فرستادم ولی متأسفانه هیچکس هیچ توجهی نکرد، این در حالی بود که ما در آن مستند خلأهای قانونی درباره ازدواج افراد کم‌توان ذهنی را بررسی کردیم، همین است که باعث می‌شود روز به روز آمار کم‌توانان ذهنی در جامعه بیشتر شود.

آقالری افزود: وقتی آن مستند را به افراد و نهادها فرستادیم هیچ مسئول و نهادی هیچ واکنشی نشان نداد، در حالی که حتی ما حاضر بودیم به ما بگویند پژوهش شما نادرست است اما اتفاقی که افتاد این بود که در سه شهر مشاوره و آزمایش ژنتیک برای معلولان اجباری شد و معلولان برای اینکه بتوانند شامل برخی از مزایا بشوند، باید برگه آزمایش ژنتیک را به سازمان بهزیستی ببرند تا تسهیلات به آنها ارائه شود ولی ما از سوی هیچ کجا مورد تشویق یا تنبیه قرار نگرفتیم.

این کارگردان در پایان توضیح داد: تیم ما به خوبی با این افراد و خانواده‌هایشان ارتباط برقرار کرد و باعث شد این خانواده‌ها به ما اعتماد کنند.

فارس

انتهای پیام/